

впливу на клієнта (“attention – interest – desire – action”, Е. Левіс) [Куликова 2008, с. 200], тяжіє до втілення ментальних одиниць AUFMERKSAMKEIT, INTERESSIERTHEIT у статусі автохтонів і FREUDE, RUHE, WISSEN, GESUNDHEIT у статусі аллохтонів, а також уникає концептів з негативно-ціннісним маркуванням AGGRESSION, ENTtäUSCHUNG, EKEL, TOD та ін., втілення яких могло б завадити реалізації його інтенційних настанов. Пріоритетні міжконцептні кореляції СТАНУ ЛЮДИНИ утворюють конфігурації типу “AUFMERKSAMKEIT / INTERESSIERTHEIT – SCHÖNHEIT – GESUNDHEIT – FREUDE – LIEBE – RUHE”.

Аранжування СТАНУ ЛЮДИНИ в рекламному дискурсі здійснюється за допомогою інтенсифікаторів (*Begeisternd schöne, pflegeleichte Qualitäts-Modestoffe!*), англіцизмів (*Ready for take off: tolles Elektro-Spielzeug!*), градуальних форм детермінативів (*Erkunden Sie die interessantesten Metropolen Europas!*), еліптичних речень (*Müde Beine – sofort erfrischt!*), мовної гри (*Ihre Haut freut sich auf Aok. Sie aber freuen sich über Ihre Haut*), цитації (*Ein gesunder, glücklicher Schlaf ist das beste Schönheitsmittel, sagen die Kosmetiker*) тощо [Brigitte, e-doc].

Висновки. Когнітивно-комунікативна специфіка відбиття універсального феномену “стан людини” в німецькій лінгвокультурі визначається способами його ментальної та дискурсивної репрезентації. СТАН ЛЮДИНИ фіксується в німецькомовній свідомості у формі концептуального поля за допомогою антропостатальної лексики, релевантність якої зумовлюється специфічним набором константних і диференційних сем. Лексеми на позначення СТАНУ ЛЮДИНИ здійснюють його актуалізацію та версифікацію в дискурсі, залежно від прагматичних настанов якого варіюються характер, продуктивність та комбінаторика втілюваних антропостатальних концептів.

Розглянуті когнітивно-дискурсивні аспекти вербального втілення станів людини не є вичерпними, а залишають ще багато місця для подальшого руху наукової думки. **Перспективним** видається вивчення лінгвокогнітивних, лінгвопрагматичних і лінгвокультурних параметрів відповідних концептів у інших дискурсивних формаціях, на матеріалі інших природних мов з урахуванням соціолектних, гендерних і вікових факторів мовлення.

Література

- Бобырева Е.В. Религиозный дискурс: ценности, жанры, стратегии (на материале православного вероучения) : автореф. дис. на соискание уч. степени докт. филол. наук : спец. 10.02.19 – “Теория языка” / Е. В. Бобырева / Волгоградск. гос. пед. ун-т. – Волгоград, 2007. – 37 с. Вильмс Л.Е. Лингвокультурологическая специфика понятия “любовь” (на материале немецкого и русского языков) : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Л. Е. Вильмс / Волгоградский пед. ун-т. – Волгоград, 1997. – 21 с. Кант И. Антропология с прагматической точки зрения / И. Кант ; пер. с нем. Ю. В. Перова. – СПб. : Наука, 1999. – 471 с. Карасик В.И. Лингвокультурная концептология : учеб. пособие / В.И. Карасик, Н.А. Красавский, Г.Г. Слышкин. – Волгоград : Парадигма, 2009. – 116 с. Кондратьева О.Н. Концептуальные исследования в современной лингвистической парадигме // Введение в концептуальные исследования : учеб. пособие / М. В. Пименова, О. Н. Кондратьева. – Кемерово : КемГУ, 2009. – С. 6-24. Кошарная С.А. Миф и язык: Опыт лингвокультурологической реконструкции русской мифологической картины мира / С.А. Кошарная. – Белгород : БелГУ, 2002. – 288 с. Красавский Н.А. Эмоциональные концепты в русской и немецкой лингвокультурах / Н.А. Красавский. – Волгоград : Перемена, 2001. – 495 с. Куликова Е.В. Языковая специфика рекламного дискурса / Е. В. Куликова // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. Филология. Искусствоведение. – 2008. – № 4. – С. 197-205. Пименова М.В. Концепт сердце : Образ. Понятие. Символ / М.В. Пименова. – Кемерово : КемГУ, 2007. – 500 с. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А.М. Приходько. – Запоріжжя : Прем’єр, 2008. – 334 с. Путій О.С. Репрезентація макроконцепту СТАН ЛЮДИНИ в сучасній німецькій мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / О. С. Путій / Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. – Харків, 2010. – 20 с. Пяковська І.В. Слова категорії стану в структурі речень німецької й української мов : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 “Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство” / І. В. Пяковська / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2009. – 20 с. Фромм Э. Душа человека / Э. Фромм. – М. : Республика, 1992. – 430 с. Шингаров Г.Х. Эмоции и чувства как формы отражения действительности / Г.Х. Шингаров. – М. : Наука, 1971. – 224 с. Brigitte [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.brigitte.de>. Damasio A. The Feeling of What Happens. Body and Emotion in the Making of Conscious / A. Damasio. – N.Y. : Oxford University Press, 1999. – 234 p. Definition “Liebe” [Електронний ресурс] // Meinungen. – Режим доступу : <http://meinungen.web.de/forum-webde/post/5778185?sp=294>. Fries N. Sprache und Emotionen [Електронний ресурс] / N. Fries. – Режим доступу : http://www.2hu-berlin.de/linguistik/institut/syntax/docs/fries_2003.pdf. Grimm Brüder. Kinder und Hausmärchen [Електронний ресурс] / Brüder Grimm. – Режим доступу : <http://www.gutenberg.spiegel.de>. Sermon [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sermon-online.de>.

РАЄВСЬКА І.В.

(Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова)

ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРУДЖІЙСЬКОГО СУБДІАЛЕКТУ У СИСТЕМІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ ІТАЛІЇ

У статті розглядаються основні фонетичні особливості субдіалекту міста Перуджі, який є складовою умбрійського діалекту центральної групи діалектів Італії. Виявлено риси на рівні консонатизма та вокалізма, периферійні ознаки та описано деякі тенденції розвитку цих явищ.

Ключові слова: вокалізм, консонатизм, редукція приголосних, палаталізація, рухливість наголосу, діалектна вимова.

Раевская И.В. Фонетические особенности перуджийского субдиалекта в системе центральных диалектов Италии. В статье рассматриваются основные фонетические особенности субдиалекта Перуджи, который является самым распространенным субдиалектом умбрийского диалекта центральной группы диалектов Италии. Выявлены и описаны фонетические характеристики на уровне консонантизма и вокализма, периферийные признаки и некоторые тенденции дальнейшего развития этих явлений.

Ключевые слова: вокализм, консонантизм, редукция согласных, палатализация, подвижность ударения, диалектное произношение.

Raevskaya I. V. Phonetic special features of Perugian sub dialect in the system of Central Italian dialects. This article addresses the main peculiarities of phonetic state of Perugian sub dialect which is the most widespread and characteristic element of Umbrian dialect of central group of Italian dialects. These characteristics were studied and described on both consonant and vocal levels, peripheral signs and possible tendencies of future development are described.

Key words: vocalism, consonants, reduction, palatalization, shift of accent, dialect pronunciation.

Серед особливостей перуджійського субдіалекту слід виділити його нестабільність і значну схильність до впливів інших діалектів: він своїми правилами акцентування, ритмічним та інтонаційним малюнком не чинить опору впливові “сильніших” діалектів (наприклад, тосканського). Риси перуджійського субдіалекту, що відрізняють його від інших субдіалектів в області Умбрія, виявляються на рівні вокалізму й консонантизму. У ньому змішані периферійні тосканські риси (сієнські, аретинські), а також явища, характерні для діалектів Емілії-Романї та центрально-південних діалектів.

Мета статті полягає в комплексному описі фонетичного рівня діалекту міста Перуджі як одного з діалектів Умбрії та окреслення основних тенденцій його розвитку.

Завдання статті пов’язано з описом перуджійського субдіалекту на рівні консонантизму та вокалізму, виявити притаманні йому специфічні риси та явища. **Об’єктом** став субдіалект міста Перуджі та його околиць, взаємозв’язки цього діалекту з говірками Умбрії та діалектами Центральної Італії.

Предметом є фонетичний склад субдіалекту Перуджі, інтонаційні особливості та специфічна вимова.

Вокалізм субдіалекту Перуджі має низку специфічних ознак.

1. Голосна *a* під наголосом видозмінюється часто в *è* (*pène, lèdro* відповідно до *pane, ladro*). *Chène (cane), patèta (patata)* є формами сільського регістру. Ця риса трапляється іноді й у місті Перуджі в реліктових фонетичних формах у деяких виразах: *tu, che fè?* (*tu, che fai?*); *tu, ce l’è* (*tu, ce l’hai*); *nne lzè che (non lo sai che ...)*. Але описане явище, що до сьогодняшнього дня є властивим мові у межах міста Перуджі, має численні винятки. Це стосується слів з наголосом на кінцевому складі (*città, pietà*), односкладових словах (*qua, là*), дієслів третьої особи однини майбутнього часу (*sarà, avrà*), в яких *a* залишається незмінним.

2. В інфінітиві дієслів теперішнього часу I дієвідміни *à* може переходити чи не переходити в *è* (*parlà - parlè, magnà - magnè*, відповідно *parlare, mangiare*).

3. У позиції перед наголосом голосний *a* на початку слова може зникати (*‘vézzo, ‘Sunta* відповідно до *avvezzo, Assunta*) чи переходити в *i* (*ficenda* замість *faccenda*).

4. Голосний *a* у позиції після наголосу змінюється, як правило, в *o* чи в *e*, наприклад, у третій особі множини теперішнього часу індикатива дієслів I дієвідміни (*pàrlono, màgnono* відповідно до *parlano, mangiano*) або в інших випадках (*mòneca* замість *monaca*).

5. У той час як відкритий наголошений *è* зазвичай відповідає тому ж звуку в перуджійській мові, на місці *é* закритого наголошеного маємо в деяких випадках *i* (*quillo, vinte* відповідно до *quello, venti*), *i, liévo (io levo)*; *si nne l dico, criépo (se non lo dico, crepo)*; поширені *spéccia d’ajjo (spicchio d’aglio)*; *gramégna (gramigna)*.

6. У позиції перед наголосом *e* може зникати (*‘resia* замість *eresia*) тобто відбувається синкопа (*Prugia, mattra* замість *Perugia, mâttera (madia)*); а також *e* може переходити в *i*: *rivolvro, giloso (revolver, geloso)*.

7. *E* в дифтонзі *-ie-* має завжди закрити вимову (*piède, Orviéto, diéci*), у той час як в нормованій італійській він відкритий. Ця тенденція до закритої вимови дифтонга *-ié-*, що походить від латинського *Ē* у відкритому складі (*dièce, bandiéra, ariétro, bicchière, mestière*), свідчить про тяжіння перуджійського діалекту до тосканського аретинського типу й водночас до тосканського південного діалекту (Сієна, Ареццо), а також до римської зони.

8. Замість *-er-* звучить часто *-ar-* (*Cattarina, chiacchiarà* відповідно до *Caterina, chiacchierare*). Це явище – перехід ненаголошеного *-er-* у *-ar-* в позиції перед наголосом – бере свій початок у XIV столітті: *taràgnola, tarina, venardì, porcaria, chiacchiara*’.

9. На місці наголошеного *i* національної мови часто маємо *é*: *véno* (від лат. VINU), *lèngua (vino, lingua)*.

10. Голосний *i* перед наголосом може зникати на початку слова в результаті афери́зи або всередині слова в результаті синкопи: *ncontrà, Menchino (incontrare, Menichino)*.

11. На початку слова голосний *i* змінюється на *a* якщо за ним йде носовий приголосний: *ammaginà, ansalèta* (*immaginare, insalata*).

12. Голосний *i* зникає в результаті синкопи в позиції після наголосу: *debbto* замість *debito*.

13. В однокладових словах *i* зникає в результаті апокопи: *ma', po', lu* (*mai, poi, lui*).

14. За аналогією *e* відкритий може виступати замість *o* відкритого національної мови, яке в цілому залишається незмінним у перуджійському діалекті. Якщо ж мова йде про закритий звук, необхідно з'ясувати, є *o* наголошеним чи ні. У першому випадку *o* залишається, як правило, без змін. Якщо ж *o* стоїть у позиції перед наголосом, то він може змінюватися на *u*: *mulica, muri* (*mollica, morire*), *fongo* (*fungo*). *O* також може зникати в результаті афери́зи чи синкопи за різних умов: *gni, 'spedale, crana, véddva* (*ogni, ospedale, corona, vedova*).

15. Голосний *u* залишається здебільшого без змін, однак може переходити в *o* закритий: *donca, ponto* (*dunque, punto*); також може змінюватися на *i* в позиції перед наголосом тільки в слові *rimare* (*rumore*) і його похідних.

16. Велярне *Ū* переходить в *-o-*: *dora* (*dura*), *sobito, sobbito, orbi, so* (*su*), *botta* (*butta*).

17. Голосний *u* зникає в результаті афери́зи в неозначених артиклях: *'na pròma* (*una frontiera*).

18. Закінчення *-ai* замінюється завжди на *-e* в дієслівних формах *vedrè, hè* (*vedrai, hai*).

19. Замість дифтонга *uo* завжди маємо *ò*: *ròta, lenzòlo* (*ruota, lenzuolo*).

20. Латинські суфікси *-ARIU /- ARIA* переходять у *èo*, що знаходить своє відображення в словах: *calzolèo* (*calzolaio*), *caldèo* (*caldaia*), *pèo* (*paio*), *notèo* (*notaio*). Зрідка тут з'являється тосканська форма: *mugnaio*.

Інша риса, зумовлена впливом діалекту Емілії-Романьї та римської вимови, – перехід початкового латинського RE- в *ar-*, *ari-*: *arcomanno* (*raccomando*), *arcomanna* (*raccomanda*), *arprèndo* (*reprendo*), *arprende* (*reprende*), *armannà*' (*remanda*), *ariscènde* (*riscende*), *arisponde* (*risponde*) тощо.

Наведемо приклади, у яких можна побачити поєднання перерахованих вище явищ: *calzolaro; bònno* (*te fa bònno 'ti fa bene'*); *ròta; bujjo* *'buio'*; *tu ti sdraiji* *'tu ti sdrai'*; *jjere* *'ieri'*; *nòe* *'no'*; *sie* *'si'*; *abrugjà* *'bruciare'*; *aguardà* *'guardare'* (регістр 1 і 2).

21. Дуже часто виражена редукція ненаголошених голосних: *sabto* (*sabato*); *tné* (*tenere*); *arvùt 'ch 'te!* (*scaravolgit*); *stan la pasqu è alta mbelpò* (*quest'anno la Pasqua verrà tardi*), що характерно для архаїчного діалекту та італізованого діалекту, який функціонує в невеликих центрах [241, с. 15-17].

22. Зафіксовано велику розмаїтість форм ненаголошеного вокалізму: *por'o* *'pòrtalo'*, *àngijie* *'angeli'*, *sìnnico, otono, uòmeno, stòmico, èsono, èseni* *'asino, asini'*.

23. Що стосується перуджійського вокалізму, то навіть коли говорять регіональним різновидом національної мови, чітко чути закрити вимову *e* в дифтонзі *ie* (*piède, dièci, orvièto*). Це і вимова *i* в інтервокальній позиції, що переходить у *jj* (уже зазначене вище *bujjo* *'buio'*). До сказаного треба додати тенденцію пропускати чималу кількість голосних у ненаголошеній позиції, особливо у кінці слова (*quest'ttèn va ncona? questo treno va ad Ancona?; la pèl del coccodl'il costa m bèl tantino* "la pelle del coccodrillo costa parecchio"). Зникнення ненаголошених голосних часто трапляється в мовленні селян. Для вихідців інших областей, здається, що таке мовлення складається тільки з приголосних). Ця риса властива й жителям міста Перуджа, хоча меншою мірою.

Консонантизм субдіалекту Перуджі характеризується такими рисами:

1. приголосні перуджійського субдіалекту не мають значних відмінностей від літературної мови (*italiano standard*). Перуджійському субдіалекту не властиве ослаблення артикуляції вибухових приголосних, як в тосканському (*la hasa* (*la casa*), за винятком деяких явищ, котрі виявлені в говорах Фоліньо, Сполето, Терні (*ho dimenticatho*);

2. звук *b* може подвоюватися чи, навпаки, втрачати подвоєння: *robba, libro* (*roba, libro*); *abrugjà* (*abbruciare*).

3. подвоєння *s* немає в словах: *ucèllo, bachétta* (*uccello, bacchetta*);

4. глухий приголосний *s* одзвінчується в *g* між голосними або перед *r*: *miga, sagramento* (*mica, sacramento*). Часто сполучення *co* стає *quo*: *ridiquolo* (*ridicolo*);

5. на відміну від вимови на решті території Умбрії, *s* в інтервокальному положенні в перуджійському субдіалекті не має стиснутої артикуляції, яка властива тосканській і римській вимові. У перуджійському субдіалекті приголосна *s* в словах *pase, luce* має фрикативний відтінок. Як і в Римі та Флоренції, у Фоліньо й Терні цей звук також є фрикативним і наближається до [*f*] (*pasce, lusce*);

6. звук *g* у сполученні *gu* стає *v* у слові *vardà* (замість *guardare*). Однак цей приклад одиничний;

7. сполучення *go* стає *guo*: *pettèguolo, virguola* (*pettegolo, virgola*); а сполучення *gn* стає *n* (*léna* замість *legna*), що також є одиничним прикладом;

8. звуки *s* і *g* позбавлені тих північних характеристик, які чуємо в Чітта-ді-Кастелло (*t-sintura* *'cintura'*; *red-zina* *'regina'*, вимовляється майже як *rezina*);

9. подвоєне *d* звучить у *védvva* (*vedova*), але втрачає подвоєння в *sodisfà*, *adormentà* (*soddisfare*, *addormentare*). Перуджійський субдіалект особливо відрізняється від всіх інших говорів Умбрії вимовою зубних приголосних, бо тільки для нього характерна подвоєна вимова *d*. Це явище є наслідком того, що як і всіх зубних, в перуджійському діалекті місце вимови цього приголосного, більш відсунуте назад, ніж у стандартній італійській мові. Жителі Фоліньо глузують з перуджійців, кажучи, що в них “іде дощ у роті”, і, висуваючи вперед щелепу, жартують: “*A Ellera en di dd andà e a Ellem én d andà* (*A Ellera abbiamo detto di andare e a Ellera dobbiamo andare!*)”;

10. приголосний *f* є одинарним у *afamà*, *afogà* (замість *affamare*, *affogare*) і, навпаки, подвоюється в *Affrica*, *beffana* (замість *Africa*, *befana*);

11. звук *l* подвоюється в *gilloso*, ‘*Manuelle* (замість *geloso*, *Emanuele*) і, навпаки, втрачає подвоєння в *galina*, *mulica* (замість *gallina*, *mollica*). Сполучення *-lli-* переходить майже постійно в *-glie-*: *poglie*, *bèglie*, *capèglie* замість *polli*, *belli*, *capelli*. Трапляється спорадичний перехід *-l-* у *-r-*: *bèllera*, *bigarà*’;

12. звук *m* втрачає подвоєння в *amazà*, *caminà* (замість *ammazzare*, *camminare*);

13. сполучення *-mmi-* змінюється на *-gn-*: *bastigna*, *vendegnà* (прикладі одиничні);

14. приголосний *n* звучить як подвоєний в *innùtile* (замість *inutile*), але це також одиничний приклад;

15. звук *p* подвоюється в *doppo* (замість *dopo*), і, навпаки, часто трапляється він одиничний на місці подвоєння в літературній мові: *apone*, *capuccio*, *aposta* (замість *cappone*, *cappuccio*, *apposta*);

16. на початку слова *q* часто змінюється на *g* (*quadrino*, *quasi* замість *quattrino*, *quasi*);

17. у багатьох випадках *r* звучить як одиничний звук на місці подвоєного в національній мові (*arotino*, *arosto* замість *arrotino*, *arrosto*);

18. звук *s* переходить у *z* після *n*, *l*, *r*: *polzo* (*polso*); *penzal’e* (*pensare*); *Elza* (*Elsa*). Абсолютна відсутність дзвінкої вимови *-s-* в інтервокальній позиції (*toscana rosa*, *caso*) поєднує сьогодні Перуджу з центрально-південною зоною, де, як відомо, у цій позиції звучить глухий *-s-*;

19. сполученню *sci* відповідає *g* (*pregiutto* замість *prosciutto*) або *ss* (*lassà* замість *lasciare*);

20. щодо вимови *z*, то сполучення наприкінці слова *-nza* змінюється, як правило, на *-nzia* (*stanzia*, *pacenzia* замість *stanza*, *pazienza*).

До **особливих явищ** можна зарахувати численні приклади афери, синкопи й апокопи. Інколи трапляється в субдіалекті Перуджі явище протези: *armedià*, *arnovà* (*rimediare*, *rinnovare*), частіше епентези: *magnaè*, *sìe*, *nòe* (*mangiare*, *sì*, *no*). З помірною частотою трапляється метатеза: *cèrqua*, *gròlia*, *pàina* (*quercia*, *gloria*, *pania*).

Латинські сполучення *-ND-*, *-MB-* чергуються з *-nn-* і *-mm-*. Ця риса характерна для центрально-південних діалектів. Форми з *-nn-* можуть чергуватися в тому самому слові з формами з *-nd-*: *quanno* і *quando*, *vénne* і *vénde*, *prénne* і *prènde*, *acènne* і *accènne*. У цілому можна сказати, що форми з *-nn-* вживаються вдвічі частіше, ніж відповідні слова з *-nd-*.

Якщо *-nn-* частотно переважає *-nd-*, то в чергуванні *-mm-* і *-mb-* превалює вживання другого варіанта: з одного боку, маємо *palomme*, *gamma*, *gamme*, *piommo*, *rimmammi*, *mammòccio*, з іншого боку, – *gambètta*, *lombo*, *piombarola*, *scombùssola*, *bambògio*, *tombino*, *strombolo*.

Контрастує з цією центрально-південною рисою збереження сполучення *-LD-*, що не перейшло в *-ll-*. Це типова риса центральних італійських говорів, де таке явище скрізь трапляється поряд з *-nn-* і *-mm-*: є *caldo* (порівн. з римським *callo* від CALDU), а також *caldèo*, *caldura*, *scaldà*, *spicacaldari*.

Зафіксовану й давню рису, спільну з аретинським і с’єнським діалектами. Це палаталізація *-lli-*, *-li-*, *-nni*, яку демонструють приклади: *bègli*, *poglie*, *pogli*, *cavagli*, *cagli*, *fagiògli*, *sportègli*, *ucèglie*, *maièglie* (*maiale*), *bisèglie* (*piselli*), *cavagli*. За аналогією з цими формами множини виступають і форми однини *frateglio*, *fucèglio*, *soglio* (*solo*), *cavaglio*, *monèglio*, *pagne*, *agne*.

Іншими особливостями вимови, які не є специфічними для перуджійців, але притаманні майже всім умбрійцям, є, наприклад, відсутність звука *gl*, скороченого до *j* чи *jj*: *fijo* ‘figlio’; *pajja* ‘paglia’; *mijaja* ‘migliaia’.

У субдіалекті Перуджі спостерігаємо рухливість наголосу, яка ще раз підтверджує спорідненість його з еміліяно-романьольськими діалектами: *v’ èt da mètte*, ‘vi avete da mettere’, *quan ch’èvo*, ‘quando che avevo’, *alor nun m’sè di* ‘allora non mi sai dire’.

Скорочену вимову виявлено в позиції перед наголосом: *Prugia*, *ni* ‘venire’, *p’arvdèllo* ‘rivederlo’. А також у позиції після наголосу: *unnce* ‘undici’, *gèmmna*, *ascoltamme* ‘ascoltatemi’, *aspettamme* ‘aspettatemi’. Інколи трапляються й такі скорочені форми, як *razzi* ‘ragazzi’, *dior* ‘dolore’.

Наведемо ще деякі приклади жартів над субдіалектом перуджійців з боку їх сусідів. Щоб підкреслити подвоєння приголосних у позиціях, де в літературній мові є один звук, жителі Фоліньо, Тоді,

Терні, Орв'єто так звертаються до перуджійців: *argìn già n giue?* (torniamo già in giù?); *ha di-Ggigin ch'è da gì giù quann è gì-ggiù lue* (ha detto Gigino che devi andare giù quando è andato giù lui).

Щоб показати, що приголосна *s* постійно виділяється в діалекті перуджійців, з них кепкують таким чином: *Col mi camioncin, sò stat a Pontefelcin, ho preso n capucìn, ho speso cinqu'cent'cinquantacinqu'lire* (Con il mio furgoncino, sono stato a Pontefelcino, ho preso un cappuccino, ho speso cinquecentocinquantacinque lire).

Підкреслюючи незвичайну для слуху вимову *t*, говорять: *prima d'il ta Tòcchi e doppo ta Taticchi* (prima dillo a Tocchi e dopo a Taticchi), чи: *n tin tan alto* (una tina alta così) чи: *tant'ta te n te ntèl'roga* (tanto non interroga te).

Щоб наголосити на вживанні *è* замість *a* (риси, яка була поширена раніше на всій території, а сьогодні зникає), донедавна говорили: *perugini ch pàrlon béne tal pane jje dicono l pène; li folignadi che parlano male, da lo pane jje dicono pane.*

Нарешті, найпоширеніша в Умбрії жартівлива фраза відбиває редукції ненаголошених голосних і приголосних: *N t è capità-mmài d alzatt'sènza n zòld' quan z alza l zole* (Non ti è capitato mai di alzarti senza un soldo quando si alza il sole?).

Висновки. До особливих явищ перуджійського діалекту на фонетичному рівні можна віднести численні приклади афези, синкопи й апокопи. Трапляється в суддіалекті Перуджі явище протези, з помірною частотою трапляється метатеза та редукція приголосних. Дуже часто відбувається редукція ненаголошених голосних. У субдіалекті Перуджі спостерігаємо рухливість наголосу, яка ще раз підтверджує спорідненість його з емільяно-романськими діалектами. Відмінності спостерігаються у вокалізмі та консонатизмі. Зафіксовано риси, спільні з аретинським і сієнським діалектами, а саме палаталізація. Порівняно з літературною мовою (italiano standard) приголосні перуджійського субдіалекту не мають значних відмінностей. Перуджійському субдіалекту не властиве ослаблення артикуляції вибухових як в тосканському, велика кількість відмінностей стосується подвоєння чи відсутності подвоєння приголосних, які суперечать з нормам італійської мови-стандарт.

Література

Bonucci P. Dal dialetto alla lingua: osservazioni sulla struttura morfofonologica dell'italiano di Perugia. Tesi di laurea inedita / P. Bonucci. – Perugia : Università degli Studi, 1992. – 320 p. Canepari L. Introduzione alla fonetica / L. Canepari. – Torino : Einaudi, 1979. – 217 p. Canepari L. Italiano standard e pronunce regionali / L. Canepari. – Padova : Cleup, 1986. – 220 p. Cortelazzo M. Prospettive di studio dell'italiano regionale / M. Cortelazzo // Italiano d'oggi. – Trieste : LINT, 1974. – P. 19–33. Moretti G. Umbria, crocevia linguistico: Osservazioni sulle varianti umbre di italiano regionale (relativamente all'ambito analogico) / G. Moretti // Scritti in onore di Giovan Battista Pellegrini. – Pisa : Pacini, 1983. – P. 519–531. Devoto G. I dialetti delle regioni d'Italia / G. Devoto, V. Giacomelli. – Firenze : Diana, 1972. – 160 p. Dialettologia urbana e analisi geolinguistica // Atti del convegno (Palermo, 7–8 ottobre 1990). – Palermo : Centro di Studi Filologici e Linguistici Siciliani, 1991. – 165 p. Ugolini F.-A. Annali e cronaca di Perugia in volgare dal 1191 al 1336 / F.-A. Ugolini // Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia della Università degli Studi di Perugia. – 1964. – Vol. I. – P. 3–143. Ugolini F.-A. Rapporto sui dialetti dell'Umbria / F.-A. Ugolini // Atti del quinto convegno di Studi umbri [“I dialetti dell'Italia mediana con particolare riguardo alla regione umbra”], (Gubbio, 28 maggio–1 giugno 1967). – Perugia, 1967. – P. 463–490.

РОМАНОВА Н. В.

(Київський лінгвістичний національний університет)

ЕМОЦІЇ У ГЕРМАНСЬКІЙ МІФОЛОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ

У статті розглядаються емоції давніх германців як поведінкова реакція на навколишній різноманітний світ. Виявлено, що емоції поділяють на дві категорії: сакральні та світські. Охарактеризовано природу духовних емоцій, чие смислове наповнення відображається в семантиці базових і соціальних емоцій.

Ключові слова: міф, давні германці, емоція, сакральний, світський, поведінка.

Романова Н. В. Эмоции в германском мифологическом наследии. В статье рассматриваются эмоции древних германцев как поведенческая реакция на окружающий многообразный мир. Выведено, что эмоции делят на две категории: сакральные и мирские. Охарактеризована природа духовных эмоций, чье смысловое наполнение отображается в семантике базовых и социальных эмоций.

Ключевые слова: миф, древние германцы, эмоция, сакральный, мирской, поведение.

Romanova N.V. Emotions in mythological Germanic inheritance. This article addresses the emotions ancient Germans as a behavioral reaction of the surrounding multi world. Found that emotions are divided into two categories: sacred and secular. Characterize the nature of spiritual emotions whose semantic content is displayed in the semantics of basic and social emotions.

Key words: myth, ancient Germans, emotion, sacred, secular, behavior.

Міфологія посідає одне з найважливіших місць у духовній і культурній спадщині будь-якого етносу. Попри час і простір цей виплеканий століттями інтелектуальний скарб смиренно несе роль соборного об'єднувача людства, водночас живлячи і підтримуючи рівень розвитку досконалості кожного